

Նարդ տասնորդամեղրի, խորանարդ հարիւրորդամեղրի, խորանարդ հազարորդամեղրի, ... հետ. վասն զի ըստ վերագոյն ասացելոց մէկ խորանարդ մեղրն է հազար խորանարդ տասնորդամեղր, իսկ խորանարդ մեղրին տասնարիւրդն է հարիւրորդն ու հազարորդը կ'ընեն բիւր խորանարդ հարիւրորդամեղր, և միջին խորանարդ հազարորդամեղր :

Հիմա ուզելով այս տարածոցներուս խորանարդ մեղրին հետ ունեցած վերաբերութիներն ըմբռնել՝ ենթադրենք թէ քովերնիս իսել մը հաւասար քուեներ ունինք. անոնցմէ թէ որ իրեք հատ քովէ քով դնելու ըլլանք, և նոյնպէս երկու շարք իրեք իրեք քուէ քովէ քով դրած առաջինին լայնքին աւելցրնելու ըլլանք նէ, բոլորին երեսները մէկտեղ գալով Ճիշդ քառակուսի մը կը ձեացնեն : Ոյն որ այս կարգին վրայ Ճիշդ իրեն նման ուրիշ երկու կարգ ալ շարելու ըլլանք՝ ելած ձեւը դարձեալ խորանարդ մըն է . բայց այս խորանարդիս կողմը պատիկներուն կողման եռապատիկն է, վասն զի անոնցմէ իրեքին վրայէ վրայ զրուելովը ձեւացաւ . իսկ տարածոյը անոնցմէ իւրաքանչիւրէն քսանըեօթը անգամ աւելի է, վասն զի անոնցմէ իրեք անգամ իրեք իրեք՝ այսինքն քսանըեօթը հատէն ձեւացաւ : Արեմն եթէ խորանարդի մը կողմը ուրիշ խորանարդի մը կողման եռապատիկն է, անոր տարածոցն ալ երկրորդին տարածոցէն 27 անգամ մեծ կ'ըլլայ, որ է 3 թուոյն խորանարդը : Փոխադարձաբար եթէ խորանարդի մը կողմը ուրիշ խորանարդի մը կողման ½ է, անոր տարածոցն ալ երկրորդին տարածոցին ½ կ'ըլլայ : Այս օրինակս ընդհանրացուցանելով՝ կը տեսնենք որ եթէ խորանարդի մը կողմը ուրիշ խորանարդի մը կողման տասնորդն է, իրեն տարածոցն ալ անոր տարածոցին

հազարորդը կ'ըլլայ . և փոխադարձաբար եթէ խորանարդի մը կողմը ուրիշ խորանարդի մը կողման տասնապատիկն է, առաջնոյն տարածոցն ալ երկրորդին տարածոցին հազարապատիկը կ'ըլլայ :

Ուստի, ինչպէս առաջ ալ տեսանք¹, գծական մեղրին յաջորդական ստորաբաժանմունքները տասնորդական կարգաւ կը յառաջատին . քառակուսի մեղրին յաջորդական ստորաբաժանմունքները հարիւրորդական կարգաւ կը յառաջատին . իսկ խորանարդ մեղրին յաջորդական ստորաբաժանմունքները հազարորդական կարգաւ կը յառաջատին :

(ՊԻՏԻ ԸԱՐՈՒՆԱԿՈՒՔ)

ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ

Տանին ու խնայութ բարեներու և պահելու իւրաք :

Տանին ու խնայորը երբ կ'ուզես չորցընել՝ նախ կեղեւ ու չորս չորս կտրէ և գիր փուռը ինչուան որ պազի : Իսկ թէ որ կ'ուզես տանձը ամբով չորցընել՝ գիր հողէ ամանի մէջ, ու ծածկէ վրան տանձին կեղեններովը . հացը փուռը գնելու ատեն՝ զասոնք ալ գիր, և հացը հանելու ատեն՝ զասոնք ալ հանէ, ու ամանէն գուրս հանած շարէ սապատի մը վրայ, ու նորէն փուռը գիր : Այսպէս չորնալէն ետև հողէ ամանին մէջ գուրս առած տանձին ջուրը չորցածներուն վրան լեցուր ու այնպէս պահէ :

Դեւէ պահելու իւրաք :

Առ կանեփի իծուծ ու գեղձին վրան պատէ . ասանկ ընելէդ ետքը լուծուած դեղին մեղրամուի մէջ թաթխէ, որ շատ տաք ըլլայ : Մեղրամուի խծուծին չորս կողմը կեղի մը ձեւացընելով՝ գրսի օդին հազորդութիւնը կ'արգելու : Այս ամէնը ընելէն ետքը խոր փոսի մը մէջ զետեղէ դեղձերը ու նայէ որ նոյն տեղը խոնաւ ըլլայ :

Հիները երբոր ուզէին պառուղ մը պահել, լաւ չորցուցած աւազով կը լեցընէին այլ և այլ ամաններ ու անոնց մէջ ուզած պառուղին կը գնէին . ետքը այս ամանները կը թաղէին, և հինգ վեց ոտք բարձրութեամբ հողով վրանին կը ծածկէին : Այս կերպս ալ կրնայ յաջողվ, միայն թէ թաղած աեղդ խիստ չոր պէտք է ըլլայ, բայց միանդամայն գիտելու է ալ որ շատ տաք ըլլայ :

1 Երես 174 :